

Організаційно - правові заходи проведення люстраційних дій в державній службі України з надзвичайних ситуацій: перспективи та реалії сьогодення

Боднар Василь Євгенович - здобувач наукової лабораторії з проблем досудового розслідування Національної академії внутрішніх справ

Україна, повертаючи собі право європейської держави, повинна провести низку глобальних реформ, що стосуються подолання корупції й бюрократизму задля досягнення належного життєвого рівня мільйонів співгромадян, що прагнуть західного вектора розвитку. Одним словом, повне перезавантаження (люстрація) на всіх рівнях, яку продемонструвала низка пострадянських країн. Як результат, нова управлінська система з її чітким розподілом повноважень. В зворотному випадку - хиткий муляж, що працюватиме лише на так звану владну верхівку, а не на благо держави й суспільства [1, с.74].

Стабільність політичного життя і непорушність демократичних процедур є ключовою умовою для існування громадянського суспільства. Тільки на таких умовах можна будувати стабільність. Сьогодні Україна повинна зробити все, щоб зберегти цілісність держави, підняти рівень економіки та підвищити рівень довіри суспільства до влади. Але будовання нового правового суспільства, на думку багатьох вчених, є неможливим без реформування української політичної верхівки. Суспільство потребує вдосконалення «демократичної держави», тому все більше громадськості наголошує на проведенні люстраційних дій [2, с. 181].

Люстрація є необхідністю, яка виникає в умовах докорінних суспільно-політичних змін в країні. Це фактично революційна потреба відбору кадрів на державну службу. Історичний досвід люстрації мають постсоціалістичні країни Східної Європи і Грузія, що мало для них позитивні результати в питаннях подолання корупції та підвищення компетентності державних службовців [3, с.101].

Запровадження люстрації є одним, але не єдиним способом консолідації суспільства і подолання негативних наслідків авторитарного режиму і одночасно системою заходів, спрямованих на захист демократії, та способом досягнення “ретроактивної справедливості”. Люстраційні закони по своїй суті встановлюють спеціальні вимоги, які регулюють доступ та перебування на державній службі і визначають процедуру перевірки того, чи співпрацювала особа, що обіймає певну посаду чи має намір обіймати таку посаду, із репресивним апаратом поваленого авторитарного режиму.

Розглянувши поняття люстрації, слід коротко охарактеризувати законодавство та нормативно-правові акти в сфері протидії корупції в державній службі України з надзвичайних ситуацій. Такі документи знаходять своє відображення у: Конституція України; Конвенція ООН проти корупції; Кримінальний кодекс України; Указ Президента України від

26.03.2010 № 454 «Питання Національного антикорупційного комітету»; Постанова КМУ від 08.12.2009 № 1336 «Про затвердження Порядку інформування громадськості про результати роботи у сфері протидії корупції»; Наказ Головного управління державної служби України від 04.08.2010 № 214 «Про затвердження Загальних правил поведінки державного службовця»; Закон України "Про засади запобігання і протидії корупції" від 07.04.2011 № 3206-УІ; Декларація про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру за 2012 рік керівництва ГУ ДСНС України у м. Києві; Закон України «Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014-2017 роки» (від 14.10.2014 № 1699-УП); Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо визначення кінцевих вигодоодержувачів юридичних осіб та публічних діячів» (від 14.10.2014 № 1701 -VII); Закон України «Про Національне бюро України» (від 14.10.2014 № 1698-УП); Закон України «Про запобігання корупції» (від 14.10.2014 № 1700-VII; вступить в дію з 26.04.2015) [4]; Закон України «Про очищення влади» (від 16.09.2014 № 1682-УП вступить в дію з 26.04.2015) [5]; Постанова КМУ від 16 жовтня 2014 р. № 563 Деякі питання реалізації Закону України "Про очищення влади"[6]. Розпорядження КМУ від 16 жовтня 2014 р. № 1025-р Про затвердження плану проведення перевірок відповідно до Закону України "Про очищення влади" [7].

Слід відзначити, що Державна служба України з надзвичайних ситуацій окрім вище вказаних нормативно-правових актів в сфері протидії корупції впроваджує й свої заходи щодо недопущення службових зловживань, а саме: Наказ МНС від 04.08.2010 № 626 «Про недопущення корупційних правопорушень при здійсненні державних закупівель»; Наказ МНС від 30.12.2010 № 120 «Про забезпечення відкритості та прозорості в діяльності МНС щодо проведення державних закупівель»; Наказ МНС від 10.03.2011 № 238 «Про інформування громадськості в сфері запобігання та протидії корупції»; Наказ МНС від 10.03.2011 № 239 «Про інформування громадськості в сфері запобігання та протидії корупції територіальними управліннями МНС». Останнім документом є Наказ ДСНС України № 633 від 12.11.2014 "Про початок проведення перевірок відповідно до Закону України "Про очищення влади" в Державній службі України з надзвичайних ситуацій" [8].

Підсумовуючи, зазначимо, що хоча за останній рік і було внесено значні зміни до антикорупційного законодавства України, однак сьогодні значне коло питань ще потребує свого правового регулювання. На нашу думку багато в чому антикорупційне законодавство не відповідає вимогам рекомендацій Ради Європи та може перетворити люстрацію з механізму захисту демократії на механізм вибіркового політичного переслідування управлінців та остаточного знищення незалежних інституцій. З поглибленням інтеграційних процесів, суттєвих змін зазнає не лише державний устрій, а усі інститути влади, що повинно ефективно вплинути на стабілізацію в Україні економічної, політичної та суспільної сфер життя.

Список використаних джерел:

1. Клименко Д. К. Проблеми державотворення і правотворення на різних історичних етапах в Україні / Д. К. Клименко // Проблеми становлення України як демократичної та правової держави: матеріали круглого столу (17 жовтня 2014 р.) [Текст]. - К. : Нац. акад. внутр. справ. - 2014. - с. 73-74

2. Тищенко І. О., Комлева О. С. Організаційно-правові заходи проведення люстраційних дій в Україні / І. О. Тищенко, О. С. Комлева О. С. // Актуальні питання протидії корупції: стан, проблеми та перспективи на майбутнє : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Дніпропетровськ, 17 жовт. 2014 р.). - Дніпропетровськ : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2014. - с. 181-184.

3. Павленко С. О. Люстрація в сучасній Україні: проблеми та зарубіжний досвід / С. О. Павленко // Актуальні проблеми протидії організованій злочинній діяльності : матеріали Всеукр. наук. - практ. Інтернет - конф. (Одеса, 26 верес. 2014 р.). - Одеса : держ. ун-т внутр. справ, 2014. - С.101-102.

4. Закон України «Про очищення влади» № 1682-VII від 16.09.2014. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1682-18>.

5. Постанова КМУ від 16 жовтня 2014 р. № 563 Деякі питання реалізації Закону України “Про очищення влади”. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/563-2014-p>.

6. Розпорядження КМУ від 16 жовтня 2014 р. № 1025-р Про затвердження плану проведення перевірок відповідно до Закону України “Про очищення влади”. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1025-2014-p>.

7. Наказ ДСНС України № 633 від 12.11.2014 "Про початок проведення перевірок відповідно до Закону України "Про очищення влади" в Державній службі України з надзвичайних ситуацій". - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.mns.gov.ua/files/2014/11/12/633.pdf>.

8. Матат А. В. Реформа чи модернізація - оптимальний варіант зміни конституції України в умовах Євроінтеграції? / А. В. Матат // Європейський вектор конституційної і судової реформ. - К., 2014. -С.60-69